

Javaslat a szakok éves minőségügyi jelentésének fejlesztésére

A jelentés hatóköre:

A szak minőségügyi jelentése az előző tanulmányi év eredményeit ismerteti. Ugyanakkor javasoljuk, hogy a szak oktatási (és beiskolázási) folyamatainak fejlesztési, valamint a minőségbiztosítással és fejlesztéssel kapcsolatos eredményét az adott naptári évre vonatkozóan tekintsék át, úgy, hogy a korábbi jelentéshez hasonlóan az anyag tételesen számot adjon a korábbi tervek megvalósulásáról (ha releváns). A jelentésben rögzített szakra vonatkozó tervek természetesen a jövőre kell, hogy szóljanak, azaz rövidtávú célkitűzések esetén a jelentés készítésének évére. Természetesen hasznos, ha a jelentés középtávú (három évre vonatkozó) célokat is megfogalmaz.

A jelentést minden BSc és MSc szakra, valamint a műszaki felsőoktatási szakképzés szakra vonatkozóan el kell készíteni.

A jelentés elvárt felépítése:

0. A szak alapadatai, az akkreditációs feltételeknek történő megfelelése
1. Felvételi adatok
2. A szak hallgatóinak létszámváltozása
3. Tantárgyi teljesítések
4. Záróvizsga értékelése
5. A képzési folyamat és eredményei
6. Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés
7. Felhasználói szempontok érvényesülése – szakra vonatkozó kapcsolati formák
8. Minőségügyi akciók és eredményeik (korábbi intézkedések és hatásaik)
9. C-SWOT elemzés, Intézkedési javaslatok (9. A kifutó képzésről: opcionális)

A kiemelt elemek részletesen az alábbiak.

0: A szak alapadatai

A, MILYEN KÉPZÉSI HELYEN, MILYEN KÉPZÉSI FORMÁBAN INDUL(T) A SZAK

b) A KÉPZÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI

A szakfelelős és a specializációk felelősei

Felelősök neve <i>szf: szakfelelős, sf: specializáció felelős a specializáció megadásával</i>	Tudományos fokozat /cím	Munkakör (e/f tan/ e/f doc.)	FOI-hez tartozás (AT vagy AE)	Milyen szak(ok) felelőse	Hány kredit felelőse a szakon / az intézményben
szkf					
sf					
sf					

(A többi adatot a Kar elemzi, részletes tárgyfelelősökre vonatkozó elemzés ezért szakszinten nem szükséges)

C, A KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEKBE FELSOROLT KOMPETENCIÁK
ELSAJÁTÍTTATÁSÁNAK BEMUTATÁSA

A szak kimeneti céljával kitűzött **általános és szakmai kompetenciák** (KKK 7. pontja) elsajátíttatásának megvalósítási terve: *az adott kompetenciák megszerzését biztosító tantárgyak, oktatási módszerek és gyakorlatuk* Hogyan vizsgálják a fejlesztés eredményességét? (max. két oldal terjedelemben)

D) A SZAKON FOLYÓ KÉPZÉS TUDOMÁNYOS HÁTTERE

A szak tudományágában országosan elismert szakmai műhely(ek) tudományos (alkotói, K+F, művészeti) programja (RÖVIDEN, csak a KÉPZÉST TÉNYLEGESEN ÉRINTŐ KÉRDÉSEKRŐL ÍRJON)

E) A SZAKON FOLYÓ KÉPZÉS INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI

A képzés tárgyi feltételei, a rendelkezésre álló infrastruktúra (<i>Kérem röviden, szövegesen értékelje, konkrét fejlesztéseket, eredményeket megjelölve</i>):
Számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság (Ide írjon a laborfejlesztésekről, az esetleg elengedhetetlennek tartott fejlesztési igényekről.)
Könyvtári ellátottság; a papíralapú, illetve elektronikusan elérhető fontosabb szakmai folyóiratok és a szak szempontjából fontos szakkönyvek könyvtári, ill. internetes elérhetősége, a könyvtár ezen adatait tartalmazó honlap címe (Részletezze, hogy MOODLE-ben mennyi tananyag elérhető.)
A hallgatói tanulmányok eredményes elvégzését segítő további szolgáltatások, juttatások, a biztosított taneszközök (tankönyv, jegyzet ellátás, stb.), mindezek az idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal.
Az oktatás egyéb, szükséges feltételei

F) A TERVEZETT ÉS MEGVALÓSULT HALLGATÓI LÉTSZÁM.

Egy gondolat konkrét számokkal arról, hogy mennyire használjuk ki a kapacitásunkat, mik voltak és jelenleg mik a tervek ezen a téren, és mennyire sikerült / sikerül ezeket megvalósítani.

5. A képzési folyamat és eredményei (MAB KÖVETELMÉNY)

Minden szempontot legalább egy bekezdésben részletezzen:

- A **tananyag-fejlesztési tevékenység** rendszeressége, motivációi: hallgatói érdeklődés, oktatói érdekek és (ön)célok, felhasználói elvárások. A szakterület tudományos eredményeinek beépítése a tananyagba. A tananyag korszerűsítésénél miképpen veszik figyelembe a változó gyakorlati elvárásokat, és kérnek-, kapnak-e visszacsatolást a gyakorlat részéről?
- A szak hallgatóinak felkészítése a **mesterképzésbe / PhD képzésbe** való továbblépésre. Oktatják-e a szakon az önálló kutatáshoz szükséges ismereteket? (Tudományelmélet, kutatómódszertan, könyvhasználat, e-learning stb.) Ha igen, mit, mikor, milyen mélységben.
- A **kiemelkedő képességű hallgatók** segítésének bemutatása: a tehetséggondozási programok, demonstrátori rendszer, szakkollégiumi rendszer, hallgatói kutatómunka, ösztöndíjak eddigi gyakorlata és esetleges jövőbeni tervek.
- A gyakorlati képzésben az alkalmazási területekre történő felkészítés bemutatása.
- A gyakorlati félév (ha van) szervezettsége, ügymenete, az ellenőrzés, számonkérés módja.
- Tájékozódás a társterületek felé, áthallgatások lehetősége.
- Az **értékelés és ellenőrzés** módszerei, eljárásai és szabályai
- A **záróvizsga** tartalma, tematikája, szerkezete és értékelési rendszere. A záróvizsga-bizottságok munkája, tapasztalata, s ezek visszacsatolása az oktatási folyamatba.
- **A szakdolgozati témaválasztás** gyakorlata:
  - Becslésük szerint milyen arányban kezdeményezik a hallgatók a szakdolgozati témákat?
  - A szakdolgozatok témavezetői között milyen a vezetőoktatók (tanár, docens) és a beosztottak aránya?
  - Milyen a hallgatók témaválasztásának megoszlása a szakterület egyes jellemző területei között? (esetleg a tanszékek közötti megoszlás?)
- **Hallgatók részére nyújtott szolgáltatások:**
  - Milyen hallgatói szolgáltatásokat biztosít a szak?
  - Milyen hallgatói szolgáltatások állnak kari/intézményi szinten a hallgatók rendelkezésére?
  - Hallgatói tájékoztatás: a kidolgozott tájékoztató kiadvány, kiadvány internetes elérhetősége
- **Van-e szervezett módszerük a végzősök elhelyezkedésének figyelésére?**

6. Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés

Hogyan biztosítja és fejleszti a szak saját minőségét

a bemenet körében

oktatók:

hallgatók:

eszköz- és infrastrukturális ellátottság:

az oktatási-tanulási folyamatban

oktatók:

hallgatók:

eszköz- és infrastrukturális ellátottság:

a képzési kimenetet (*learning outcomes*) illetően:

Tesz-e fel a szak a saját működésére vonatkozó kérdéseket a következők körében? (Ha igen, részletezzék válaszaikat.)

oktatók

hallgatók

végzett hallgatók

felhasználók

egyéb:

- Mi történik a válaszokkal, hogyan hasznosítják azokat? (Ha szükséges, típusonként részletezve.)
- A felhasználói szempontok érvényesülése a képzésben.
- A szak indítása óta eltelt idő minőségfejlesztési tevékenységének eredményei.
- A célok megvalósulásának ellenőrzése? Történtek-e, történnek-e korrekciók a célok elérésének veszélyeztetettsége vagy megghiúsulása esetén?
- Egyéb megjegyzések (pl. külső értékelések, minőségi vizsgálatok).

7- Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

Milyen módon kezeli a szak a kapcsolatait a következő partnerekkel? Milyen eredményeket ért el ezen a téren az elmúlt időszakban?

- potenciális hallgatók
- hallgatók
- végzettek
- munkaerőpiac
- más szakok – itthon és külföldön.

9. C-SWOT analízis – a szakok és a Kar önértékeléséhez, stratégiaalkotásához - a MAB akkreditáció elvárásai alapján

A C-SWOT analízis - azon túl, hogy a MAB intézményi és párhuzamos szakakkreditációs útmutatója megköveteli – rendkívül hasznos eszköz, amelynek segítségével az intézmények és a szakok képesek a tények ismeretében a jövőjük megtervezésére.

A C-SWOT elemzés az intézményi (FOI, kar) önértékelés egyik hatékony módszere. A SWOT betűszó: a strength (erősség), weakness (gyengeség), opportunity (lehetőség) és threat (veszély) angol szavak kezdőbetűi. Ezek a szempontok adnak segítséget a megfelelő kategóriák szerinti tényfeltáráshoz, amelyek információk, vélemények az intézményről, a folyamatok eredményességéről, a tennivalókról. A gondolatokat reális keretbe tereli, ha a problémák értékelésénél tisztában vagyunk azokkal a korlátokkal (c - „circumscription”), amelyek az intézmény működéséből objektív módon, befolyásolhatatlanul adóttak (1. ábra).

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> Magas szintű szakértelemre épített minőségi tananyag (benchmarking eredmények) Erős és sikeres marketingmunka (országos csokoládéevő vetélkedő) Nyitott, hatékonyan szolgáltató oktatástámogatás (5,2-es HEM elégedettségi mutató) Erős és eredményes ipari és társadalmi kapcsolatok (évi 65 MFt 24 cégtől) Tehetséges fiatal oktatók (14 doktorandusz) 	<ul style="list-style-type: none"> Szervezeti gyengeségek, a felelősségi körök és hatáskörök nincsenek kiosztva (benchmarking szerint gyenge határidő teljesítések) Gyenge publikációs teljesítmények (2,8 pont/oktató) A dolgozók ösztönzési rendszerének hiánya (3,8-as DEM elégedettségi mutató) Változásokra képtelen merev oktatói gárda Egyre gyengébb hallgatói felhozatal (35% lemorzsolódás)
LEHETŐSÉGEK	FENYEGETETTSÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> A munkaerőpiacon megjelent tömeges igény az egyik szakirányon (Globálglobal ZRt.) Új finanszírozási rendszer (a szakma kedvezőbb besorolása - 4,2mFt/év) Új törvény (A reál érettségi tárgyak kötelezővé tétele) A szakma az érdeklődés középpontjába került (30%-os érdeklődésnövekedés) 	<ul style="list-style-type: none"> Folyamatosan csökkenő finanszírozott keretszámok (-12%/év) Munkaerő megtartási képesség (konkurencia csábítása) nehézséget jelent (6%-os fluktuáció) Új versenytársak megjelenése az oktatási piacon (X és Y intézmény) Adózási szabályozások változása
Programakkreditációs felkészítés	2010. december 15. 14

1. ábra: SWOT-elemzés (a MAB programakkreditációs felkészítése során ismertett példát)

Az intézményre/karra jellemző összegyűjtött, értelmezett és fogalmilag tisztává tett SWOT-elemeket további elemzésnek érdemes alávetni. Ennek keretében a kapott külső, illetve belső tényezőket egymással páronként kapcsolatba hozva több esetben a stratégiai tennivalók logikusan következnek a megoldáskeresések során. Ennek tükrében a C-SWOT elemzés következő fontos eleme a *Kapcsolati mátrix* felvétele (2. ábra).

Kapcsolati mátrix

		ERŐSSÉGEK					GYENGESÉGEK			
		Magas szintű, minőségi tananyag	Erős és sikeres marketingmunka	Hatékonyan oktatástámogatás	Erős és eredményes ipari és társadalmi kapcsolatok	Tehetséges fiatal oktatók	Szervezet	Publikáció	Ösztönzés	Hallgatók
LEHETŐSÉGEK	Tömeges igény	1		2						
	Új finanszírozási rendszer (a szakma kedvezőbb besorolása - 4,2mFt/év)	1	Rajta, teljes gőzzel!			5	Erősíteni, hogy le ne maradjunk!			
	Új törvény (A real érettségi tárgyak kötelezővé tétele)	3			2					
	A szakma az érdeklődés középpontjában	6	2		2					
FENYEGÉTT-SÉGEK	Folyamatosan csökkenő finanszírozott keretszámok (-12%/év)		Védőfalat, megtalálni a megoldást!				Kivonulás, biztonsági játszma			
	Munkaerő megtartás								6	
	Új versenytárs	7			7				9	
	Adózási szabályozások változása						1			

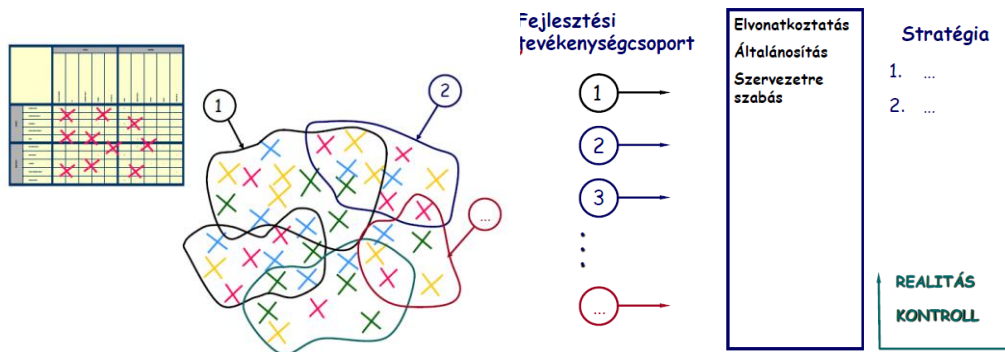
Programakkreditációs felkészítés

2010. december 15.

15

2. ábra: Kapcsolati mátrix (a MAB programakkreditációs felkészítése során ismertett példát)

Az egyes tennivalókat az intézmény/kar vonatkozásában célszerű fejlesztési (cselekvési) projektekként azonosítani. A tennivalókkal kapcsolatos kölcsönhatásbecslések alapján a kockázatok meghatározhatóak (3. ábra).

3. ábra: Fejlesztési tevékenységcsoport

Javasolt lépések:

Tényértékelési fázis:

- A fontosabb stratégiai területek kijelölése (és ezek közül a korábbi stratégiai területek azonosítása)
- A korlátok meghatározása - Ötletroham dokumentum, 4-6 lényeges korlát azonosítása, Objektív tényadatok felhasználása

A célok, működések értékelése, kijelölése

- kapcsolati mátrix felvétele, a belső és külső jellemzők kapcsolati pontjaiban;
- akciószempontú elemzés és fejlesztés;
- egy akciósor meghatározása, amely korábbi stratégiai elemekből, illetve új elemek felvételéből áll (Csak a logikus összefüggések estében szükséges akciót találni.);
- átfogó cselekvési irányok (stratégia) azonosítása –
Eredmény: Stratégiai kulcsmondatok, fontossági sorrend (prioritások);
- a stratégia megvalósítását támogató projektek kerettervezése –
Eredmény: Projektterv, kockázatértékelési eredmények, és a megvalósulás feltételeinek keretei és az egymásra épülés;
- A megvalósítást támogató motivációs elemek meghatározása –
Változásmenedzsment jellemzők.

A szakakkreditációs útmutató alapján, a szakokra vonatkozó C-SWOT elemzés során ügyeljünk arra, hogy: a leírás-bemutatóhoz képest többségben legyenek az értékelő-elemző megállapítások. Az analízis terjedelme ne haladja meg a 3 oldalt.